

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA

U OSIJEKU

GRADSKA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA

OSIJEK, KAPUCINSKA 24

Broj: 27/92.

Osijek, 24. veljače 1992. godine

I Z V J E Š Ć E

o radu GISKO u 1991. godini

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek (GISKO) u potpunosti je ostvarivala Program bibliotečno-informacijske djelatnosti samo do mjeseca rujna 1991. godine. Iako su neprijateljski napadi i oružane provokacije u Slavoniji i Baranji počeli znatno ranije, GISKO je tijekom ljetnih mjeseci izvršila reviziju bilo cijelog bilo glavnog dijela knjižnog fonda u centralnom posudbenom i dječjem odjelu te izvršila sve pripreme za sadržajni rad u drugom polugodištu. Tada smo još imali iluziju da ćemo moći otežano ali u određenoj mjeri normalno raditi. Međutim, kada je slijed događaja nagovijestio najteže trenutke, Program djelatnosti trebalo je revidirati i usmjeriti na sprečavanje katastrofe. U prvom planu bili su zaštita života djelatnika i korisnika te zaštita objekata i knjižne građe GISKO, a prema sposobnostima pojedinaca i potrebama obrane uključivanje djelatnika u aktivnu obranu od neprijatelja. Uređena su skloništa za osoblje i određenu količinu građe, a dio fonda sklonjen je u gradove koji nisu bili jače izloženi neprijateljskim razaranja. Radi zaštite objekata i knjižnog blaga organizirano je danonoćno dežurstvo.

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek radila je i pružala usluge korisnicima za sve vrijeme ratnih razaranja, osim u danima kada su vršeni snažni artiljerijski napadi na grad. Rad se odvijao u teškim uvjetima, počevši od psihofizičkog stanja djelatnika izloženih višemjesečnim konstantnim opasnostima po život prilikom dolaska i odlaska s posla te čestih sklanjanja u skloništa tijekom rada pa do stresova zbog razorenih ili oštećenih objekata kako Knjižnice tako i vlastitih kuća i stanova.

S obzirom da su jednom dijelu djelatnika znatno oštećeni stanovi ili su pak bili prognani iz vlastitih domova u mjestima oko Osijeka koje je privremeno zaposjela neprijateljska vojska te da veliki dio osoblja čine majke s predškolskom odnosno mladmom školskom djecom, više od dvadeset djelatnika (50% osoblja) bilo je duže ili kraće vrijeme zbrinuto u prihvatilištima za izbjeglice. Uslijed toga, kao i zbog stalne opasnosti od napada, GISKO je od sredine mjeseca listopada 1991. godine umjesto cjelodnevnog uvela sedmosatno radno vrijeme.

Usljed svega navedenog Program djelatnosti u 1991. godini nije potpuno ostvaren u svim točkama, a umjesto područja koja nije bilo moguće ostvariti, rađeno je na drugim sadržajima, također značajnim za funkciju GISKO. O ostvarenjima i izmjenama Programa bit će riječi u ovom Izvješću.

OSTVARIVANJE PROGRAMA

A. BIBLIOTEČNA DJELATNOST

1. NABAVA

Knjižni fond prinovljen je uobičajenim vidovima: kupnjom, poklonima, zamjenom i obvezatnim primjerkom RH, što je dalo ukupno novih 2.344 naslova i 5.297 svezaka knjiga, 916 naslova i 7.124 brojeva časopisa, 704 naslova i 16.128 brojeva novina te 3.236 primjeraka ostale građe. Najveći dio građe nabavljen je u prvom polugodištu, međutim, s kupnjom - bez obzira na mogućnost njena eventualnog uništenja - nastavljeno je i kasnije, kako bi se zadovoljile najučestalije potrebe korisnika.

Struktura prinovljene građe je slijedeća:

a) Struktura prinova po vidovima nabave:

	<u>KNJIGE</u>		<u>ČASOPISI</u>		<u>NOVINE</u>	
	naslov.	svesci	naslov.	brojevi	naslov.	brojevi
KUPNJA	842	3.688	97	924	3	1.025
POKLONI	183	290	-	-	-	-
ZAMJENA	39	39	-	-	-	-
OBV. PRIM.	1.280	1.280	819	6.200	701	15.103
UKUPNO	2.344	5.297	916	7.124	704	16.128

b) Struktura kupljenih knjiga

	<u>ZA ODRASLE</u>		<u>ZA DJECU</u>		<u>UKUPNO</u>	
	naslovi	svesci	naslovi	svesci	naslovi	svesci
ZNANSTV. LIT.	384	960	26	79	410	1.039
BELETRISTIKA uk.	322	1.689	110	960	432	2.649
(strana)	(165)	(1.233)				
(domaća)	(157)	(456)				
SVEUKUPNO	706	2.649	136	1.039	842	3.688

GISKO je za nabavu knjižne građe u 1991. godini dobila sredstva iz slijedećih izvora (stanje 31. prosinca 1991. godine):

- Fond kulture općine Osijek	250.000,00
- Republički fond kulture	202.790,00
- Republički fond obrazovanja	102.000,00
- Rabat iz 1990. i 1991. godine	630.478,10
- Neutrošeno iz 1990. godine	45.344,80
<hr/>	
Ukupno	1.231.612,90

Ova sredstva utrošena su za slijedeće namjene:

- knjige	623.396,80
- periodika (domaća)	136.200,60
- strani časopisi	75.498,00
- mikrofilmiranje knjiga inventara	164.325,20
- izrada sanduka za zaštitu knjiga i dr.	97.184,00
<hr/>	
Ukupno	1.096.604,60
Ostalo neutrošeno:	135.008,30

Posredstvom Austrijskog kulturnog centra u Zagrebu GISKO je neposredno pred početak rata od Republike Austrije dobila na poklon oko 2.000 svezaka beletristike i druge vrste literature. Ova građa je u originalnom pakiranju sklonjena radi zaštite izvan Osijeka. Budići da nije obrađena niti evidentirana, njen broj i struktura bit će prikazani u izvješću za 1992. godinu.

2. OBRADA

a) Tehnička obrada građe:

- knjige 5.276 svezaka
- časopisi 2.164 brojeva
- novine 4.185 brojeva
- ostalo 985 primjeraka

b) Evidentiranje periodike: 706 naslova

c) Kontinuiranje periodike

- novine 4.185 brojeva
- časopisi 2.228 brojeva

d) Broj klasificiranih knjiga:	1.372
e) Reklasificirano knjiga:	86
f) Broj katalogiziranih knjiga:	1.796
g) Broj rekatalogiziranih knjiga:	89
h) Zamjene knjiga:	39
i) Broj inventariziranih knjiga:	4.201
j) Broj evidentiranih knjiga u područ. odjeljenjima:	1.304
k) Broj otipkanih kat. listića :	3.237
- pregledano	5.228 kat. listića
l) Broj uloženi katalognih listića:	
- abecedni katalog:	2.102
- stručni katalog	738
- mjesni katalog	450
- naslovni katalog	1.296
- matični katalog	1.796
Ukupno	6.382

3. ZAŠTITA GRAĐE

GISKO zasad nema knjigovežu u stalnom radnom odnosu nego taj posao obavlja djelatnik po ugovoru o djelu. Stoga njegovi rezultati ovise o sredstvima namijenjenim za zaštitu građe, a u drugoj polovici 1991. godine i o uvjetima rada i života u gradu. Postoje realne šanse da se ovaj problem konačno riješi u 1992. godini.

Na području zaštite urađeno je slijedeće:

- uvez knjiga: 508 svezaka
- uvez novina: 740 svezaka
- izvršena osnovna zaštita prispjele građe obvezatnog primjerka.

4. REVIZIJA KNJIŽNOG FONDA

U srpnju i kolovozu 1991. godine vršena je revizija fondova Posudbenog odjela za odrasle i Dječjeg odjela na lokaciji Kapucinska 24. Za to vrijeme odjeli nisu bili otvoreni za korisnike, već su njihovu ulogu preuzeli područni odjeli. S obzirom na veličinu zadatka i potrebu da se on završi do početka 1991/92. školske godine, na reviziji je bilo angažirano stručno osoblje i iz drugih

odjela odnosno službi. Poslovi su završeni, osim u dijelu fonda stare građe odjela za odrasle, koja se ionako slabo koristi. Zbog toga nije ni izvršen otpis građe. Revizija starog fonda nastavljena je u danima kada se radilo u skloništu pa je ona pred samim završetkom.

5. UPISI

GISKO je planirala upisati 9.000 članova. Upisano je 6.726 korisnika Knjižnice, a njihova struktura je slijedeća:

a) individualni upisi:

- predškolska djeca i učenici osnovnih škola	2.980
- učenici srednjih škola	1.191
- studenti	559
- radnici	133
- službenici	594
- počasni članovi	67
- diskoteka	60
- ostali	237
<hr/>	
UKUPNO:	5.821

b) kolektivni upisi:

- Drava - Tvornica žigica	124
- Kandid	183
- Saponia	427
- Šećerana	166
- Zavod za zaštitu zdravlja	5
<hr/>	
UKUPNO:	905
<hr/>	
SVEUKUPNO:	6.726

Da nije bilo rata, plan upisa bio bi gotovo sigurno ostvaren već na početku školske 1991/92. godine. Ovako ostaje činjenica da je to najslabiji upis u posljednjih desetak godina. Uočljivo je također da poduzeća i organizacije pokazuju sve slabiji interes za upis svojih članova, što opravdavaju sve manjim sredstvima za takve namjene.

Upisnina je u 1991. godini iznosila 300,00 dinara za odrasle i 100,00 dinara za djecu odnosno učenike osnovne škole.

6. POSUDBA GRAĐE

Knjižna građa je korištena u Knjižnici i izvan nje prema pokazateljima:

a) izvan GISKO:

- knjige	155.812
- gramof. ploče	247
<u>Ukupno</u>	<u>156.059</u>

b) u čitaonicama:

- knjige	17.084
- časopisi	4.061
- novine	10.976
- ostalo	1.444
<u>Ukupno</u>	<u>33.565</u>

c) međubibliotečna posudba 68

SVEUKUPNO (a+b+c) 189.692

Broj korisnika u čitaonicama i igraonicama GISKO bio je slijedeći:

- predškolska djeca i učenici osnovne škole	1.916
- učenici srednjih škola	2.638
- studenti	1.795
- ostali	1.294
<u>Ukupno:</u>	<u>7.643</u>

B. INFORMATIVNO-REFERALNA DJELATNOST

Informativno-referalnu djelatnost obavljali su bibliotekari informatori specijalizirani za određena stručna područja prirodnih, primjenjenih i društvenih znanosti, umjetnosti te informatori usmjereni na pedagoško-animatorski rad s djecom.

Korisnicima je pruženo 8.465 stručnih informacija s različitih područja te priređena literatura za 739 stručnih tema.

Posebna pažnja poklonjena je informaciji o prionvljenoj bibliotečnoj građi pa su s tim u vezi izrađeni bilteni prionvljenih knjiga s područja znanosti za razdoblje srpanj - prosinac 1990. te za razdoblje siječanj - ožujak 1991. godine.

C. KULTURNO-ANIMATORSKA DJELATNOST

Kulturno-animatorska djelatnost u 1991. godini bila je toliko bogata da je već u prvom polugodištu ispunjen gotovo cijeli broj ugovorenih manifestacija. U drugom kalendarskom polugodištu zbog odlaska djece i učenika izvan grada nije bilo moguće organizirati aktivnosti s ovim uzrastom, a zbog opasnosti uslijed ratnih razaranja nije održan ni programski dio vezan uz Mjesec knjige '91. Ovaj dio programa bit će ostvaren u 1992. godini kada se za to ukažu pogodne prilike.

Na ovom području nastojali smo obilježiti sve značajne obljetnice iz hrvatske kulture, umjetnosti i drugih djelatnosti, afirmirati sadašnje nacionalne i regionalne vrijednosti, izraziti protest protiv ratnog divljaštva te djelovati na pozitivne ljudske emocije i stavove od domoljublja i mirotvorstva do etičkih i drugih vrijednosti.

a) Izložbe knjiga i druge građe

Značajnije teme vezane su uz obljetnice rođenja ili smrti istaknutih književnika, umjetnika, narodnih vođa i drugih djelatnika, osnivanje značajnih institucija i sl. (Ante Starčević, Tin Ujević, Miroslav Krleža, W.A. Mozart, Giuseppe Verdi, HAZU i dr.), ili su pak prigodno postavljane povodom tekućih društvenih zbivanja i blagdana (Dan hrvatske državnosti, djela s antiratnom i domoljubnom tematikom, Božić i dr.). Prigodom održavanja "Krležinih dana" u Osijeku u GISKO je postavljena izložba likovnih radova Ivana Lackovića - Croate na motive "Kraljeva", koja je imala veoma veliki posjet, osobito srednjoškolaca.

Iako nisu postavljene sve planirane izložbe, broj od 37 izložbi je ostvaren.

b) Književne večeri i predavanja

I ovdje je premašen broj od 14 planiranih predavanja, odnosno književnih večeri, predstavljanja knjiga i sl. Namjena im je bila gotovo istovjetna kao i kod izložbi, a teme odnosno predavači i autori bili su iz različitih oblasti: književnost, znanost, umjetnost, arhitektura, publicistika, kao i iz različitih gradova: Osijek, Đakovo, Zagreb, Pečuh, Rijeka i dr. Kod predstavljanja knjiga dobra suradnja ostvarena je s izdavačkim poduzećima "Znanje", "Mladinska knjiga" Zagreb i "Globus".

c) Susreti s djecom

Susreti su bili različitoga sadržaja: pričanje i crtanje priča, satovi lektire, natjecanje u znanju, prikazi knjiga, okrugli stolovi, popularna predavanja i razgovori. Održavani su u svim dječjim odjelima. Ukupan broj susreta bio je 39, a sudionika 887, čime je plan za 1991. godinu također ne samo ispunjen nego i premašen.

D. EDUKATIVNA DJELATNOST

Unatoč tome što su najveći dio godine postojali nepovoljni, pa čak i nemogući uvjeti za edukaciju bibliotečnih djelatnika s područja regije, ona je ipak ostvarivana. Organizirali su je i provodili bibliotekari Regionalne matične službe za vrijeme posjeta knjižnicama i aktivima izvan Osijeka (8 stručnih skupova), dok je u Osijeku organiziran uvodni seminar za polaganje stručnih ispita, kojem je prisustvovalo preko pedeset bibliotečnih djelatnika s područja regije.

Za školske knjižničare iz Osijeka organizirano je pet susreta - Informativnih utoraka, čiji je sadržaj rada predstavljalo sve ono što doprinosi dobroj suradnji između GISKO i školskih knjižnica te edukacija školskih knjižničara za provođenje Programa osposobljavanja učenika osnovnih škola za samostalan intelektualni rad.

E. REGIONALNA MATIČNA SLUŽBA

Osim navedene edukacije djelatnosti RMS je u okviru matične djelatnosti obavljala slijedeće poslove:

1. Prikupljanje podataka i analize stanja u knjižnicama regije

O stanju knjižnica slavonsko-baranjske regije, njihovim problemima i mjerama koje treba poduzeti na svim područjima - od organizacijskih i financijskih do stručnih pitanja i suvremene opreme narodnih i školskih knjižnica - prikupljeno je i obrađeno i izrađeno ukupno 12 izvještaja, anketa i drugih oblika podataka odnosno stručnih dokumenata.

2. Stručni posjeti, uvidi i nadzor

Izvršeni su stručni posjeti i pregledi 13 narodnih knjižnica na području regije, 4 osnovnoškolske knjižnice, 1 visokoškolske knjižnice te 2 knjižnice franjevačkih samostana. O svim ovim pregledima izrađeni su izvještaji.

U suradnji sa Zavodom za školstvo Osijek stručni posjeti trima osnovnim školama imali su za cilj stvaranje oglednih bibliotečno informacijskih centara.

3. Unapređivanje stručnog rada i pružanje stručne pomoći

Regionalna matična služba je pružala stručnu pomoć u svim slučajevima formiranja, reorganizacije, adaptacije, unapređivanja rada i opremanja svih vrsta knjižnica u regiji. Stručna pomoć davana je u 10 slučajeva. S pojavom oružanog terora u Hrvatskoj stručna pomoć bila je usmjerena na zaštitu bibliotečnog fonda knjižnica, osobito spomeničkog karaktera.

4. Poticanje razvoja, organizacija i unapređivanje mreže knjižnica

Na ovom području oblici rada su bili radni dogovori ravnatelja i voditelja narodnih knjižnica u regiji, savjetovanja, neposredni kontakti s pojedinim knjižnicama te izrada stručnih mišljenja i drugih dokumenata. Organizirana su dva skupna radna dogovora o centraliziranoj nabavi putem Republičkog fonda za kulturu i drugim tekućim pitanjima.

Izrađeno je 10 stručnih materijala s različitom problematikom iz ovog područja.

F. STRUČNO USAVRŠAVANJE

Stručno usavršavanje odvijalo se u vidu praćenja stručne literature, sudjelovanja na seminarima, savjetovanjima i sličnim stručnim skupovima, uključivanjem na dodiplomski i postdiplomski studij te kroz druge oblike rada.

U 1991. godini dva bibliotekara nastavila su dodiplomski studij iz iste struke. Deset radnika prošlo je kroz osnovnu obuku za rad na PC, dok je 5 završilo tečaj višeg stupnja. Tri djelatnike položila su stručni ispit.

Pridavana je pažnja i drugim oblicima rada na stručnom usavršavanju: radu različitih stručnih skupova regionalnog, republičkog, saveznog i međunarodnog karaktera.

G. OSTALI POSLOVI

Djelatnost Knjižnice uključuje i obavljanje pravnih, financijsko-računovodstvenih i administrativno-tehničkih poslova te poslova rukovođenja i utvrđivanja razvojne koncepcije GISKO. U tom dijelu poslova izrađeni su izvještaji o radu GISKO u obadviije funkcije sa završnim računom za 1990. godinu te periodični obračuni i rebalansi. Izrađeni su također programi rada GISKO (za obadviije funkcije) u 1992. godini te programi međunarodne suradnje. Izvršene su izmjene i dopune Statuta GISKO te izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji GISKO i sistematizaciji poslova koji se u njoj obavljaju.

Svi tekući poslovi ažurno su vođeni pri čemu je uspostavljena suradnja sa SDK, Nacionalnom i sveučilišnom bibliotekom i drugim nadležnim institucijama od općine do Republike.

Paralelno s ovim poslovima vršene su po odjeljenjima planiranja rada, izrađivani izvještaji o radu, vršena koordinacija poslova u stručnim i organizacijskim poslovima.

Ratna razaranja donijela su dodatne poslove. Najprije je trebalo nabaviti prikladne sanduke i najvredniji dio fonda i dokumentacije smjestiti na mjesta gdje su najmanje izložena mogućnosti uništenja ili ga evakuirati, zatim pripremiti skloništa za osoblje i korisnike, a od jeseni, kada su počela veća razaranja grada, pa do kraja godine, osoblje knjižnice u nekoliko je navrata bilo angažirano na uklanjanju posljedica oštećenja objekta i stvaranja podnošljivih uvjeta za rad. Procjena nastalih šteta je u toku, ali već prvi pokazatelji najavljuju da ona iznosi oko 7 - 8 milijuna CRD.

H. NOCIOCI PROGRAMA I FINANCIRANJE

Na početku 1991. godine u GISKO se u stalnom radnom odnosu nalazio 41 djelatnik slijedeće strukture: bibliotekari 17 (VSS), viši knjižničari 4 (VŠS), knjižničari 10 (SSS), bibliotečni manipulant 1 (NSS), računovodstveno-administrativni radnici 3 (SSS), pomoćno osoblje 6.

Na temelju ugovora o djelu poslova zaštite bibliotečne građe obavljao je 1 knjigoveža (VKV).

Tijekom godine 1 djelatnik (VSS) je prestao radni odnos na vlastitu želju (preseljenje iz Osijeka), 4 djelatnika zbog teže povrede radne obveze dobila su otkaz (2 VSS, 1 SSS, 1 PKV), dok je 1 umro (VSS). Ova mjesta nisu popunjena.

GISKO je u 1991. godini ostvarila ukupni prihod od 10.299.237,40 dinara. Njegova struktura je slijedeća:

- članarina - građani	1.101.800,00
- članarina - radni kolektivi	98.150,00
- Fond kulture Osijek	6.688.570,50
- Republički fond - matična služba	881.086,60
- Republički fond obrazovanja	885.355,00
- Prihod od kamata - Sl. banka	132.064,00
- Ostali prihodi	104.394,80
- Prihod od rabata	407.816,50
	<hr/>
	10.299.237,40

Rashodi:

- Materijalni troškovi	1.049.944,50
- Nematerijalni troškovi	2.499.897,00
- Amortizacija i rev.amort.	157.834,50
- OD radnika	6.081.740,50
	<hr/>
	9.789.416,50

Detaljni financijski pokazatelji nalaze se u završnom računu za 1991. godinu.

Ravnatelj

Vjekoslav Bizjak